

СТАНОВИЩЕ

от д-р Илиана Георгиева Велчева
професор, кат. „Екология и ООС“, ПУ „Паисий Хилендарски“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
„доктор“

в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика
професионално направление 4.3. Биологически науки
докторска програма „Екология и опазване на екосистемите“

Автор: Йорданка Георгиева Христова

Тема: „Екологична оценка с макрофити на пресъхващи реки в Южна България“

Научени ръководители: доц д-р Гана Гечева – ПУ „Паисий Хилендарски“,

Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № Р33-3749 от 21.07.2017 год. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Екологична оценка с макрофити на пресъхващи реки в Южна България“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологически науки, докторска програма Екология и опазване на екосистемите.

Докторантът Йорданка Христова е завършила бакалавърска степен на спец. Екология и ООС в ПУ през 2011 год., а през 2013 год. – магистърска програма по спец. Екология и опазване на екосистемите. През 2014 год. Започва редовна докторантура в кат. „Екология и ООС“, ПУ „Паисий Хилендарски“.

Докторантът Йорданка Христова е представила комплект от документи, свързани с процедурата по защита на дисертационния труд съгласно изискванията на Чл. 36 от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ.

2. Актуалност на тематиката

В съвременната екологична наука през последните години все повече се обръща внимание на проблемът за категоризирането и опазването на водните екосистеми. В тази връзка пресъхващите реки са обект интересен за проучване, тъй като представляват почти половината от глобалната речна мрежа. Освен това прогнозите са, че и в близко бъдеще се очаква увеличение на броят на подобни водоеми, поради климатичните промени. От друга страна антропогенният натиск, като водовземането, води до превръщането на много реки в пресъхващи, особено през последните десетилетия с нарастване на водохващанията за напояване и други икономически нужди.

Актуалността на разработката се допълва и от факта, че според Рамковата директива за водите водните растения са едни от ключовите елементи за оценка

на качеството на водите с насоченост към оценка и влиянието на факторите на околната среда и връзката им с трофичния статус на водоемите. Към настоящият момент систематизирани данни за водните растения, разпространени в пресъхващи реки на територията на България са недостатъчни, а информация за екологичното състояние на този тип реки е непълна.

3. Познаване на проблема

Докторантката познава много добре проблематиката, залегнала в дисертационния труд. Доказателство за това са използваните 174 литературни източника, носещи богата предварителна информация по отношение съвременните разработки и данни и приложени успешно при интерпретиране на резултатите.

4. Методика на изследването

Изследването е проведено по съвременна и адекватна, добре разработена методика, правилно приложена и позволява постигане на поставената цел и решаването на задачите. В хода на изследването са използвани разнообразни методи включващи множество теренни и аналитични такива. При интерпретиране на резултатите са приложени адекватни математически подходи.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Представеният дисертационният труд съдържа 158 стр., от които 129 основен текст, 15 страници използвана литература (174, от които 21 на кирилица и 153 на латиница), в работата са включени и 22 таблици, 63 фигури, 22 снимки, а така също и 4 страници приложения.

Дисертацията е структурирана съобразно приетите норми за подобни разработки и съдържа всички изисквани раздели. Целта и задачите на изследването са формулирани точно и ясно. В глава материал и методи са подробно описани използваните методи, които са съвременни и адекватни. Най-голяма по обем е главата „Резултати и обсъждане“, където са представени получените резултати. Те са интерпретирани подходящо и показват добри аналитични умения на докторантката. Изводите от изследването са ясни и добре формулирани. Езикът и стилът на дисертационния труд са много добри.

С разработването на дисертацията са постигнати приноси с оригинален научен характер. Бих искала да подчертая, че с настоящото изследване е представен списък на регистрираните растителни видове, разпределени по групи в зависимост от отношението им към водата като среда и привързаност към водата. За 23 вида се съобщава за първи път привързаността към водата, въз основа на събраните данни по време на теренната работа, за първи път е направена оценка на екологично състояние по МФ въз основа на стойностите на РИ на пунктове от типа пресъхващи реки, като за първи път са тествани Френския (IBMR) и Словенския (RMI) индекси, а така също настоящото проучване е първото, при което е проведен процес на интеркалибрация на реки от типа пресъхващи (R14) на територията на България, като са определени референтни условия и коригирани границите на класовете за екологично състояние.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторантът представя 2 публикации отпечатани в специализирани научни списания, едната, от които е с импакт фактор. Във една от тези публикации докторантът е водещ автор, което доказва неговият принос. Докторанката е представила резултати от дисертационния си труд на 2 научни форума.

7. Автореферат

Авторефератът е направен според изискванията на съответните правилници и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

Въпроси: Към докторанката имам два въпроса: 1. Как вижда реалното приложение на получените от изследването резултати и от кои институции зависи това? 2. В каква посока според нея се очакват промени в екологичното състояние на проучваните водоеми?

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд показва, че докторанката Йорданка Георгиева Христева **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Екология и опазване на екосистемите“ като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване. В представеният труд са налице научни и научно-приложни резултати, които представляват принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания на Биологическия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено в дисертационния труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на Йорданка Георгиева Христева в област на висше образование: 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологически науки, докторска програма „Екология и опазване на екосистемите“.

01.08.2017 г.

Изготвил становището:

(Проф. д-р Илиана Велчева) .....